

ZAJEDNIČKI ODVJETNIČKI URED MUJEVIĆ & MARJANOVIĆ DUJMOVIĆ

Riva Boduli 1, 51 000 Rijeka, Hrvatska/Croatia

T: +385 51 601 652 E: ured@mujevicmarjanovic.com W: www.mujevicmarjanovic.com

**MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ZELENE TRANZICIJE
Radnička cesta 80, Zagreb**

HITNO!!!

Upravni postupak:

Prijavitelj: UDRUGA „UNA“, Splitska 1, Srb, OIB: 58277981921,
zastupana po Ajni Mujević i Ivi Marjanović Dujmović, odvjetnicama
u Zajedničkom odvjetničkom uredu Mujević & Marjanović
Dujmović, Riva Boduli 1, Rijeka

zbog: prijave postupanja kojima se čine kaznena djela protiv okoliša

PRIJAVA POSTUPANJA

- na katastarskoj čestici 1287/6, k.o. Neteka, javno vodno dobro u općoj uporabi, izvor (vrelo) rijeke Une

*punomoć za zastupanje
prilozi*

I Prijavitelj je dana 7. kolovoza 2024. godine na uvid dobio građevinsku dozvolu izdanu od strane Zadarske županije, Upravnog odjela za provedbu dokumenata, prostornog uređenja i gradnje, Ispostava Gračac, klasa: UP/I-361-03/16-01/04, urbroj: 2198/1-11-3/1-16-3 od 6. listopada 2016. godine (dalje u tekstu: Građevinska dozvola), kao i rješenje o produženju važenja građevinske dozvole izdano od strane Zadarske županije, Upravnog odjela za provedbu dokumenata, prostornog uređenja i gradnje, Ispostava Gračac, klasa: UP/I-361-03/19-01/22, urbroj: 2198/1-07-03/1-19-2 od 3. listopada 2019. godine (dalje u tekstu: Rješenje o produženju važenja građevinske dozvole).

Naime, točkom I izreke Građevinske dozvole **dozvoljava se investitoru CROATAN d.o.o. (OIB: 20165200748) iz Zagreba, Radnička cesta 43, izgradnja male hidroelektrane snage 160 kW, „Una-mlin“, na katastarskoj čestici 1287/6, k.o. Neteka, a prema glavnom projektu koji čini sastavni dio iste Građevinske dozvole.**

U istoj točki utvrđeno je da se glavni projekt sastoji od 6 mapa: Mapa 1 – glavni projekt – arhitektonski projekt, Mapa 2 – građevinski projekt, Mapa 3 – strojarski projekt, Mapa 4 – elektrotehnički projekt, Mapa 5 – geodetski projekt, Mapa 6 – elaborat zaštite od požara.

U obrazloženju predmetne Građevinske dozvole navodi se da je u postupku odobravanja zahtjeva investitora, odnosno tijekom izdavanja Građevinske dozvole izvršen uvid u priloženu dokumentaciju:

- glavni projekt iz točke I izreke,
- lokacijska dozvola za građevinu: mala hidroelektrana snage 160 Kw, „Una-mlin“, klasa: UP/I-350-05/13-01/01, urbroj: 2198/1-11-3/1-15-18 od 9. ožujka 2015. godine i Izmjena i dopuna lokacijske dozvole klada: UP/I-350-05/15-01/01, urbroj: 2198/1-11-3/1-15-5 od 2. listopada 2015. godine, izdane od Upravnog odjela za provedbu dokumenata prostorno uređenja i gradnje, Ispostava Gračac,
- izjava projektanta glavnog projekta od 30. listopada 2015. godine o međusobnoj usklađenosti svih projekata,
- izjava projektanta glavnog projekta od 30. listopada 2015. godine da je isti izrađen u skladu s lokacijskom dozvolom, izmjenom i dopunom lokacijske dozvole, prostornim planom općine Gračac, prostornim planom Zadarske županije i drugim odredbama zakona, pravilnika i propisa s kojima mora biti usklađen,
- potvrde javnopravnih tijela da je glavni projekt izrađen u skladu s posebnim uvjetima određenim lokacijskom dozvolom, i to iz područja zaštite od požara, te odredbama Zakona o vodama i podzakonskim propisima donesenim na temelju istog, i da je isti usklađen s propisima sanitarno-tehničkim i uvjetima zaštite od buke za tu vrstu građevine;

te je dodatno navedeno da je u postupku izdavanja utvrđeno i:

- da su uz zahtjev priloženi svi propisani dokumenti iz članka 108. stavak 3. Zakona o gradnji, te
- da su izdane propisane potvrde glavnog projekta u smislu odredbe članka 88. Zakona o gradnji.

Predmetna Građevinska dozvola prenesena je na trgovačko društvo PIPRA d.o.o., Ulica kralja Krešimira 1, Kaštel Kambelovac, OIB: 69295955364.

Dana 3. listopada 2019. godine izdano je Rješenje o produženju važenja građevinske dozvole, a kojim se Građevinska dozvola produžuje za još tri godine od dana pravomoćnosti iste.

Dokaz: - uvid u elektroničku prepisku povodom Zahtjeva za dostavu dokumentacije
- uvid u Građevinsku dozvolu od 6. listopada 2016. godine
- uvid u Rješenje o produženju važenja građevinske dozvole od 3. listopada 2019. godine

II Prijavitelj je temeljem odredbe članka 128. stavka Zakona o općem upravnom postupku, Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine 11. kolovoza 2024. godine

podnio prijedlog za oglašavanje Građevinske dozvole i Rješenja o produženju građevinske dozvole ništavim, iz razloga što se **izvršenjem oba upravna akta čine kaznena djela**.

Sukladno navedenom, Prijavitelj ovim putem prijavljuje Naslovu postupanje investitora po izdanim upravnim aktima, **kao nadležnom tijelu za nadzor zaštite okoliša te traži hitnu intervenciju kroz naredbu obustave građevinskih radova, sve dok se upravna stvar pred Ministarstvom prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine radova po prijedlogu od 11. kolovoza 2024. godine pravomoćno ne okonča, a radi opasnosti od nastanka nepopravljive štete za prirodu i okoliš.**

III Lokacija za koju je građevinska dozvola izdana, odnosno nekretnina označena kao k.č.br. 1287/6, k.o. Neteka, u vlasništvu je Republike Hrvatske, s upisanim pravom upravljanja Hrvatskih voda, a ista predstavlja **javno vodno dobro u općoj uporabi**.

Na predmetnoj čestici nalazi se izvor (vrelo) rijeke Une, koje je najdublji krški izvor u Hrvatskoj i među pet najdubljih u svijetu.

Vrelo Une zaštićeno je kao hidrološki spomenik prirode još od 1968. godine, a uvršteno je i u Ekološku mrežu Natura 2000. koherentnu europsku ekološku mrežu sastavljenu od područja u kojima se nalaze prirodni stanišni tipovi i staništa divljih vrsta od interesa za EU, a omogućuje očuvanje određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta u njihovom prirodnom području rasprostranjenosti. Osim toga, šire područje kanjona (830 ha) u Zadarskoj županiji zaštićeno je i kao područje ekološke mreže HR2001069 Kanjon Une zbog ciljnih vrsta leptira, kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*) i ribe peš (*Cottus gobio*) te ciljnih stanišnih tipova Sedrene barijere krških rijeka Dinarida (32A0) i Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom (8210).

Ekološka mreža Republike Hrvatske proglašena je Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13) te izmijenjena Uredbom o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži (NN 105/15). U 2019. godini donesena je Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) te je danom stupanja na snagu predmetne Uredbe prestala važiti Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13 i 105/15). Proglašenjem Ekološke mreže u pravni poredak RH prenesene su direktive Europske unije, i to Direktiva o pticama i Direktiva o staništima.

Na području Bosne i Hercegovine rijeka Una je zaštićena kao nacionalni park te park prirode. Nacionalni park Una nalazi se na području gornjeg toka rijeke u administrativnom obuhvatu Grada Bihaća. Proglašen je 2008. godine, a prostire se na površini od 19.800 ha te obuhvaća dolinske dijelove rijeke Une i Unca te padine planina Plješevice, Grmeča i Osječenice. Park prirode Una proglašen je 2019. godine, a nalazi se na prostornom obuhvatu općina Novi Grad, Kozarska Dubica, Krupa na Uni i Kostajnica s ukupnom površinom od 2.772,60 ha.

Sukladno članku 3. Direktive o staništima ekološka mreža Natura 2000 obuhvaća područja posebne zaštite koja su države članice klasificirale u skladu s Direktivom 79/409/EEZ, dok je odredbom članka 6. stavak 2. Direktive o staništima prvenstveno određeno da države članice poduzimaju odgovarajuće korake kako bi se u posebnim područjima očuvanja izbjeglo pogoršanje prirodnih staništa i staništa vrsta, kao i uznemiravanje vrsta za koje su ta područja

određena, u mjeri u kojoj bi takvo uznemiravanje moglo utjecati na ciljeve ove Direktive. Također, stavkom 3. i 4. istog članka određeno je da je svaki plan ili projekt koji nije izravno povezan s upravljanim područjem ili potreban za njegovo upravljanje, ali bi na njega mogao imati značajan utjecaj, bilo pojedinačno bilo u kombinaciji s ostalim planovima ili projektima, **predmet ocjene prihvatljivosti utjecaja koje bi mogao imati na ta područje**, s obzirom na ciljeve očuvanja područja. U svjetlu zaključaka procjene utjecaja na područje **nadležna tijela državne vlasti odobravaju plan ili projekt tek nakon što se uvjere da on neće negativno utjecati na cjelovitost dotičnog područja te, ako je to potrebno, nakon dobivanja mišljenja od šire javnosti**. Ako se, unatoč negativnoj procjeni utjecaja na područje i u nedostatku drugih pogodnih mogućnosti, plan ili projekt ipak moraju provesti zbog imperativnih razloga prevladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili gospodarske prirode, država članica poduzima sve kompenzacijske mjere kako bi osigurala zaštitu koherentnosti mreže Natura 2000 te Komisiju izvješćuje o usvojenim kompenzacijskim mjerama. Predmetne odredbe u nacionalno zakonodavstvo RH uvrštene su kroz članak 55. Zakona o zaštiti prirode.

Drugim riječima, **javnopravna tijela dužna su poduzimati preventivne radnje radi očuvanja prirodnih resursa za koje je utvrđeno da moraju imati viši stupanj zaštite, a ne čekati da nastupe štetne posljedice, te tek nakon toga započeti postupanje** (*predmet C-418/04 – Komisija EC protiv Irske*).

Odredba članka 6. stavka 2. Direktive važna je i iz razloga jer se ista primjenjuje i na obavljanje svih tekućih aktivnosti, **zajedno s planovima i projektima koji su već odobreni u prošlosti i naknadno se pokazalo da će uzrokovati pogoršanje ili smetnje**. Također se može primijeniti na provedbu planova ili projekata koji su odobreni prije nego što je članak 6. stavak 3. postao primjenjiv (prije nego što je određeno područje postalo dio Ekološke mreže Natura 2000) (*predmet C-127/02 - Waddenvereniging and Vogelsbeschermingvereniging paragraf 37 i C-399/14 - Grüne Liga Sachsen and Others paragraf 33*).

Dakle, primjena je retroaktivna, jer se može odnositi na prošle, sadašnje ili buduće zahvate, aktivnosti i/ili događaje. **Ako je vjerojatno da će već postojeća aktivnost u Natura 2000 području prouzročiti pogoršanje prirodnih staništa ili uznemiravanje vrsta za koje je područje određeno, država članica dužna je reagirati odgovarajućim mjerama predviđenim u članku 6. stavku 2. Direktive o staništima**, što može značiti utvrđivanje negativnog utjecaja i na kraju zaustavljanjem aktivnosti i/ili poduzimanjem mjera ublažavanja ili obnove (*predmet C-117/00 – Komisija EC protiv Irske – Owenduff-Nepin Beg Complex, paragraf 28–30*). U navedenom predmetu sud je utvrdio da je došlo do kršenja odredbe članka 6. stavak 2. Direktive time što nisu donesene i provedene mjere sprječavanja negativnog utjecaja (*drugi predmeti: C-75/01, C-418/04, C-508/04, 301/12*).

Iako je logično i životno za pretpostaviti, naglašava se kako **svako zadiranje u izvor rijeke ima direktan utjecaj na cijeli njezin tok, te staništa uz rijeku, kako u Republici Hrvatskoj tako i u Bosni i Hercegovini**. Uzimajući u obzir predmetno, te činjenicu da je opisano riječno područje od **iznimne važnosti i za Europsku uniju**, kao i da se Republika Hrvatska obvezala zaštititi sva ekološki osjetljiva područja te Ekološku mrežu Natura 2000, tada je ovo **europsko i međudržavno pitanje, a ne samo pitanje jedinice regionalne samouprave**.

Štoviše, u trenutku kada su građevinski radovi krenuli, početkom mjeseca srpnja 2024. godine (što je uostalom i dokaz da investitor kasni gotovo dvije godine s početkom radova, s obzirom da je Rješenje o produženju važenja građevinske dozvole postalo pravomoćno i izvršno 20. listopada 2019. godine), **stanovnici mjesta Donja Suvaja izgubili su pitku vodu**, a što je i bilo prvo saznanje o izvanrednom utjecaju na izvor rijeke Une te su na licu mjesta zatečeni građevinski strojevi koji su izvodili iskope.

Dana 12. srpnja 2024. godine proveden je inspekcijski nadzor od strane Službe za nadzor zaštite okoliša i vodopravne inspekcije, Područnog ureda Split, zajedno s inspekcijom zaštite prirode, inspekcijom zaštite okoliša i građevinskom inspekcijom, od kojih je svaka inspekcija sastavila samostalni zapisnik, a Prijavitelj je u posjedu samo zapisnika Službe za nadzor zaštite okoliša i vodopravne inspekcije.

U predmetnom zapisniku navedeno je da se inspekcijski nadzor obavlja povodom predstavke Hrvatskih voda, a dostavljene putem Ministarstva unutarnjih poslova, u kojoj je navedeno da investitor STARAC d.o.o., Kaštel Kambelovac, onemogućava pristup djelatnicima Hrvatskih voda prilikom izvođenja radova na k.č.br.1287/6, k.o. Neteka, te postupuje protivno građevinskoj dozvoli izdanoj za izgradnju hidroelektrane na rijeci Uni. **Postupanje nakon provedenog nadzora Prijavitelju nije poznato, ali je očigledno nedovoljno u smjeru zaštite izvora rijeke Une, s obzirom da investitor i dalje svaki dan nastavlja radove.**

- Dokaz: - uvid u zemljišnoknjižni izvadak za k.č.br. 1287/6, k.o. Neteka
- uvid u Plan upravljanja područjem Ekološke mreže dolina Une od 20. veljače 2023. godine
 - uvid u mišljenje Ministarstva okoliša i zelene tranzicije o Ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu
 - uvid u zapisnik Službe za nadzor zaštite okoliša i vodopravne inspekcije, Područni ured Split, od 12. srpnja 2024. godine

IV Naime, odredbom članka 68. stavak 1. Zakona o gradnji propisano je da je glavni projekt skup međusobno usklađenih projekata kojima se daje tehničko rješenje građevine i dokazuje ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu te drugih propisanih i određenih zahtjeva i uvjeta.

Odredbom stavka 2. istog članka određeno je da se **glavni projekt za građenje građevine, za koju se prema posebnom zakonu (Zakon o zaštiti okoliša) izdaje lokacijska dozvola, izrađuje u skladu s lokacijskom dozvolom, posebnim uvjetima koji se utvrđuju u postupku procjene utjecaja na okoliš i u postupku ocjene prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu, Zakonom o gradnji, tehničkim propisima i propisima kojima se uređuju zahtjevi i uvjeti za građevinu te pravilima struke.**

Kako proizlazi iz izreke i obrazloženja Građevinske dozvole, dokumentacija koja je dostavljena uz zahtjev za izdavanje lokacijske, a potom i građevinske dozvole, i temeljem koje je dozvoljena gradnja investitoru, ne sadrži procjenu utjecaja zahvata na okoliš, a niti ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Odredbom članka 78. Zakona o zaštiti okoliša propisano je da su zahvati za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš i zahvati za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš, kao i obvezni sadržaj zahtjeva i kriteriji za procjenu utjecaja zahvata na okoliš

te sadržaj studije o utjecaju zahvata na okoliš utvrđeni Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš Vlade Republike Hrvatske, a kojom se u pravni poredak Republike Hrvatske prenose Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. godine o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš te Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenog 2010. godine o industrijskim emisijama.

Prema odredbama predmetne Uredbe ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš, koju provodi nadležno Ministarstvo, provodi se ako se, između ostalog, radi o zahvatu hidroelektrane, a za predmetnu ocjenu nadležno je Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Predmetnoj ocjeni prethodi **studija o utjecaju zahvata na okoliš**. Studijom se mora procijeniti utjecaj planiranog zahvata na okoliš na temelju čimbenika koji, ovisno o zahvatu i obilježjima okoliša, uvjetuju rasprostiranje, jačinu i trajanje utjecaja. Studija mora sadržavati sve potrebne podatke, dokumentaciju, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku, prijedlog ocjene prihvatljivosti zahvata i mjere zaštite okoliša u odnosu na zahvat te po potrebi, program praćenja stanja okoliša. Studija mora biti izrađena na temelju najnovijih, vjerodostojnih i dostupnih podataka, izrađuje ju ovlaštenik – pravna osoba koja ima ovlaštenje za obavljanje tih poslova, a troškove izrade studije podmiruje nositelj zahvata. Iz osporenih upravnih akata **razvidno je da investitor nije dostavio niti studiju.**

V Iako je očigledno da je Zadarska županija, Upravni odjel za provedbu dokumenata, prostornog uređenja i gradnje, Ispostava Gračac, već nezakonito postupala izdajući lokacijsku dozvolu za građevinu: mala hidroelektrana snage 160 Kw, „Una-mlin“, klasa: UP/I-350-05/13-01/01, urbroj: 2198/1-11-3/1-15-18 od 9. ožujka 2015. godine i Izmjena i dopuna lokacijske dozvole klada: UP/I-350-05/15-01/01, urbroj: 2198/1-11-3/1-15-5 od 2. listopada 2015. godine, **građevinska dozvola je upravni akt (rješenje) na temelju kojega se može započeti gradnja građevine.** Građevinskom dozvolom se utvrđuje da je glavni projekt izrađen u skladu s propisima i utvrđenim uvjetima koje mora ispunjavati građevina na određenoj lokaciji te da su ispunjeni svi potrebni preduvjeti za gradnju.

Izvršenjem, odnosno postupanjem po predmetnoj Građevinskoj dozvoli i Rješenju o produženju građevinske dozvole na vrelu rijeke Une čine se **kaznena djela protiv okoliša** i to:

- **kazneno djelo onečišćenja okoliša** propisano člankom 193. Kaznenog zakona,
- **kazneno djelo uništavanja zaštićenih dijelova prirode** propisano člankom 200. Kaznenog zakona,
- **kazneno djelo uništavanja staništa** propisano člankom 201. Kaznenog zakona,
- **kazneno djelo promjene vodnog režima** propisano člankom 210. Kaznenog zakona,
- **kazneno djelo protupravne gradnje** propisano člankom 212. Kaznenog zakona.

Dodatno, da se doista radi o kaznenim djelima protiv okoliša dokazuju i fotografije lica mjesta, gdje su od mjeseca srpnja 2024. godine vršeni građevinski iskopi koji su predmetnu lokaciju doveli do stadija neprepoznatljivosti, a zbog čega su se modro-zeleni ogranci pretvorili u zemlju i mulj. Kolika šteta je na okoliš – rijeku i staništa, već učinjena, tek je za saznati. No, svakim danom čekanja rezultata nastale štete, odnosno **ne poduzimanjem konkretnih mjera**

- hitnim zaustavljanjem radova, čini se šteta ekološki zaštićenom području i krše odredbe članka 6. Direktive o staništima i odredbe članka 55. Zakona o zaštiti prirode.

Dokaz: - uvid u fotografije lica mjesta

VI Iako je u konkretnome za donošenje odluke o ovome prijedlogu irelevantna činjenica da je investitor na području radova postavio tablu s pogrešnim podacima, Prijavitelj ukazuje kako je navedeno još jedan dokaz da se ne radi o transparentnoj i zakonitoj gradnji, odnosno da su i namjere investitora nelegalne.

Dokaz: - uvid u fotografiju s lica mjesta
- uvid u izvadak iz sudskog registra

VII S obzirom na opisano stanje situacije i činjenicu da investitor nastavlja radove, a nadležni inspektorat nije zabranio nastavak radova, Prijavitelj dodatno ukazuje i na odredbe Direktive 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu, odnosno na odredbe Uredbe o odgovornosti za štete u okolišu Vlade RH. Navedene odredbe primjenjuju se na prijetecu opasnost od štete i štetu u okolišu koje mogu nastati uslijed obavljanja djelatnosti/aktivnosti koje predstavljaju rizik za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, a propisuju sve primjenjive mjere pomoću kojih se okoliš može dovesti do stanja prije nastanka štete, odnosno one kojima se na izvoru nastanka trajno otklanja opasnost od štete.

Stoga Prijavitelj predlaže da naslovno tijelo, kao nadzorno tijelo za zaštitu okoliša, a posebice imajući u vidu da se radi o hidrološkom spomeniku te Ekološkoj mreži Natura 2000, bez odgode donese sljedeće

R J E Š E N J E

I Naređuje se investitoru PIPRA d.o.o., Kaštel Kambelovac, Ulica kralja Krešimira 1, OIB: 69295955364, obustava svih radova i zabranjuju svi daljnji građevinski radovi na k.č.br. 1287/6, k.o. Neteka radi izgradnje hidorelektane.

II Naredba iz točke I ove izreke ostaje na snazi sve dok nadzorno tijelo ovog Ministarstva ne utvrdi da ne postoji opasnost za okoliš na k.č.br. 1287/6, k.o. Neteka i okolnjim česticama.

III Žalba ne odgađa izvršenje ovog rješenja.

U Rijeci, 12. kolovoza 2024. godine

Prijavitelj, p.p.